

מדינת ישראל

אל עוזר מפעל כללי, ראש אגף החקירות, משטרת ישראל, תל-אביב

מס' אגף בתי-החולים, מסד הבריאות, ירושלים

43
53
64
65

מס' א* באור תשי"ג
16 בפברואר 1953

2/10 /12773

ס ו ד י ב י ו ח ר

מס' מסד	22
תאריך	4/1/53
מס' חקירה	

הודון : העדר חיבוקות בתי-חולים ומבתי חיבוקות.
מכתבם: מס' ר/4-35514 מיום 19.10.52.
ומכתב שר המשטרה מס' 226-24/369-22.1.53.

אחרי שבלה מכתבם הנ"ל עשינו את כל האמצעים, על-ידי חשושים בושיטות בתי-החולים, לכצוא את הילדים הנעדרים, אך, לצערנו, ללא הצלחה.

שר המשטרה, במכתבו הנ"ל, חלה את הקולר בסדורים לקויים ברשום הילדים בבתי-החולים ותבע "להנהיג סדורים שימנעו בעתיד חלופות כעין אלו". לנו ברור, שאין האשמה ברשום לקוי בתי-החולים. אין רשום מיוחד לגבי ילדים הימניים ורשום אחר לילדים אחרים. אלפי חיבוקות נולדים מידי שנה בשנה ועשרות אלפי ילדים עוברים את בתי-החולים ולא קורה, טיול אשר נכנס לבית-חולים אינו נמצא. כל המקרים, שהובאו במכתבם, הם מהתקופה 1950-1951. לא הרשום השתנה או בתי-החולים; הוא היה טוב מהחילתו ונשאר כך עד היום הזה. מה שהשתנה בינהיים זה:

- א. עולי הימן למדו את סוד השמות לפי השם הנהוגה בארץ (שם משפחה ושם פרטי).
- ב. גם התעודות הלבנות, אשר הוצאו ע"י משרדי המשטרה (רשום תושבים) הן יותר מדויקות, מאשר התעודות הראשונות שעולים אלה קבלו בחיילת.

רק מי שהשתחף בקשיי הקליטה בחקופה הסוערת, ידע להעריך את העובדה, שלא קרו יותר מקרים מאשר הובאו לידיעתכם.

מחלקת הקליטה של הסוכנות הייתה נאלצת לקבל לעבודה בשדה התרופה בלוד, לטפול בעולים, בבתי-החיבוקות, בבתי-עולים ובחדרי החולים בחוף המזרחי, את כל מי שמוכן היה ללכת לעבודה זו, מפני שבזמן שהוא בשוק החפשי קסמו לאנשים עבודות קלות יותר וחכנסות גבוהות יותר. לא הייתה לסוכנות כל אפשרות להקים ועדות בחינות, כפי שנהוג כיום במנגנון, ולברוק כל מקיד ומקיד לפני הבלתו, כי לא היה זמן ואפשרות לכך.

הח"פ אשתחף בתורנויות לילה, בשדה התרופה בלוד בזמן העליות השונות, כפי שהשתתפו בהן כל הרופאים האחרים במסד הבריאות הראשי ובמוסדות משרד הבריאות. כאשר הביעו עולים באמצע הלילה לשדה התרופה, או למחנות, עם ילדים במצב נואש, לא הייתה כל דרך אחרת מאשר לתפיד בין ההורים והילדים ולשלוח את האחרים

15399

מדינת ישראל

77

מאת

הרצ

- 2 -

בהחירות המזוינת ליהודים-החולים הקרוב. בעקבות אלה נרשמו הילדים כהלכה ובדין. אך נוסחו, כסובן, לפי התעודות שלדן את הילדים, שלא הורים ולא קרובים הגיעו עם הילדים לבית-החולים, שאפשר היה לשאול את פיהם, כי אלה היו עסוקים בסדורים במתנה ובדאגה ליתר הילדים, אשר בדרך כלל היו רבים.

בזמנים האלה עוד לא היה ידוע"הסוד" של שם משפחה ושם פרטי, וילדים והינזוקים הגיעו לבתי-החולים עם ששה שנות רגופים ואיש לא ידע לפענח מה כאן שם משפחה ומה שם פרטי ומה שם הילד ושם אביו. הילדים נרשמו, כסובן, בהתאם לתעודות שנשלחו אהם. לו רצו בתי-החולים להיות בסדר מבחינה פורמלית של רשום, היו שולחים ילדים אלה בחזרה, כדי לקבל כל הנתונים הדרוש ים: מה שמו הפרטי של ההינזוק, מה שם האב, ומה שם המשפחה. בתי-החולים לא עברו לפי שטח זה, שאז אין ספק שילדים רבים היו שתיים לפני הגיע התעודות במעמ שניה.

להורים נאמר כל פעם בדיוק ובמפורש לאיזה מוסד נשלח ילדם. בדרך כלל, לא היו הורים שבאו לחפש את הילדים, אלא הוסדות הם אשר חפשו בכל כוחם את ההורים כדי להחזיר את הילדים ולשחרר מסות. העובדה, שהורים אלה, כפי שאויין גם בטכתבסם, הגישו תלונותיהם למשטרה כעבור שנה וחצי עד שלש שנים, היא באמת מצועזעת, אך במקרה זה הייתי אומר, שלא ההורים הם האוסללים אלא אוסללים הילדים אם זו דאגת הוריהם לגורלם.

עד היום הזה ישנם בתי-ההינזוקות של "ויצו" בירושלים שני ילדים, אשר נמצאים ים שנתיים, ואלת שסותיהם: יהיא יהודה ובן יהיא זינדן. סקודם כאלה היו לרוב גם בבתי-החולים, והחפוש, כאסוד, היה אחרי ההורים ולא חפוש ההורים אחרי ילדיהם. לא מעטים היו ההורים אשר לא הכירו את ילדיהם וסרבו לקבלם. אין הדבר מפליא אותנו כל כך, שהסדור במקרים של הינזוקות בגיל שנה וחצי, אשר הגיעו לבתי-חולים כשלדים, במשקל שאינו עולה על משקלו של הינזוק בגיל בזמן הלידה, ולעתים קרובות למדי לא חשבו הרופאים שבכלל אפשר יהיה להציל הינזוקות אלה. רק המסירות המיוחדת של הרופאים ושל האחיות, ובכלל של כל הפרסונל הרפואי שעבר בזמנים ההם במוסדות, והיה מוכן לקבור יום ולילה על-יד הינזוקות אלה כדי להצילם, רק הודות למסירות זו נצלו ילדים רבים כל-כך. כאשר ההורים של ילדים אלה הופיעו אחרי מספר שבועות, כאשר עצמות יבשות אלו העלו בשר ושומן ולילדים היה משקל נורמלי כמעט, לא יכלו, לעתים קרובות, ההורים להכירם וסרבו לקבלם.

./.

מדינת ישראל

7M

1000

הודעה

- 3 -

המקובל בכתי-חולים הוא, שאין באים אנשים "לחסוף" ילדים לא להם, והרי לעתים קרובות נשלח ילד לבית חולים בלי שהורים מלווים אותו. אחר-כך כאשר באים ההורים, הלא גם הילד מכיר את הוריו וגם ההורים את ילדיהם, לא כך היה הדבר בסנים 51-1950, בשעת העליה מתיכון. לא פעם קרה שאנשים נסו לקחת ילדים לא שלהם. הוכחנו את הדבר בכמה וכמה מקרים. הויני סודה וסתורה שאף אחר מהפורסוגל האחראי בבתי-החולים לא חשב על אפשרות זאת, עד שהדבר לא נתגלה לנו, על-ידי העובדה, ששלשה אנשים שונים הופיעו בזמנים שונים, וכל אחד מהם דרש לעצמו את אותו הילד.

עובדה נוספת היא שהינוקות רבים אשר נפטרו, נרשמו ונמסרה הודעה על פטירתם להורים, אך לעתים די קרובות סרבו ההורים לקבל הודעה זו כאסרם "אולי בכל זאת קרה גם והילד לא נפטר", והסדירו את כל המוסדות ואף כל עובדי המחנה לחפש את הילד.

הייתה גם תקופה ידועה של הסתה בחוג המחנות והומצו שמועות ש-"האשכנזים הלבנים מוסרים הודעות על מטה הינוקות, ולמעשה הם בוננים את הילדים התימניים, באשו להם אין ילדים".

על רקע דברים אלה ומחוג ידיעה מסיבות אלו צריך להבין את מה שקרה,

מכל המקרים שהבאתם במכתבכם, למעשה, רק שניים הוצאו מסחנה והועברו לבית-חולים. כל יתר הילדים נשארו בחוג מוסדות המחנה. מוסדות אלה, שהיו לא בידי משרד הבריאות, אלא בידי הטוכנות ו-"ויצו", נסגרו מזמן ואין למשוד הבריאות, וגם לא היחה שליטה עליהם. משני המקרים הנ"ל, ידוע על אחד שהועבר לכל-לסטוינסקי והוחזר. אמנם צויין במכתבכם, בסעיף 6, ביחס למשה בן שלם בג"ר, שנהג אמכולנס העבירו את הילד לא למקום שהיה צריך להתזירו, אלא למחנה אחר. אך-זה, כמובן, אי-אפשר לברר בבית-חולים, אלא בחוג ספרי המחנות, וגם שם לא בחוג השווח הרפואי לעולה, "כפי-קטציינתם בעצמכם, לא הועברו הילד למרפאה אלא לבית-תינוקות שאינו שייך לט.ר.ל.

בקשר למקרה שבסעיף 5 (חיים בן טוליסן בהגלי) צויין שהנוהג באותו זמן היה לא למסוד הודעה על פטירה להנהלת המחנה. לא ברור לי על מה כבוססת הודעה זו מצדכם. לנו ידוע שבכל מקרה של פטירה נשלחה הודעה להנהלת המחנה, אלא שלא המיד באו הקרובים לטפל בנפטר. דבר זה הוא, לצערי, זייס עד היום, שארובים המקוים שחולים נפטרים, על-פי רוב ילדים אך גם חינוקות מקובים, נשארים בבית-חולים ללא כל טפול מטעם המשפחה אשר משאירה לבית-החולים את כל הטפול בקבורתם. רק העבור חדשים מספר כופיעים, ברור כלל, הקרובים, כדי לחבוע חפצים שנשארו.

ד"ר מ. יהל
כנהל האגף